

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 148**5.5.1972 Tarihli ve 1587 Sayılı Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/539)**

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1/2490/04751

5.7.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91. inci maddesi uyarınca bir sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

*Turgut Özal***Başbakan****GENEL GEREKÇE**

Kamu düzenininin temel dayanağını oluşturan nüfus kayıtlarının tutulması ve sürekliliklerinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler, 4.4.1926 gün ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi ile 5.5.1972 gün ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu ile yapılmıştır.

Oysa Türk toplumunun sosyal ve ekonomik hayatında meydana gelen çok hızlı gelişme ve değişimler, nüfus kayıtlarına başvurma ihtiyacını yoğun bir biçimde artırmış, sosyal güvenlik kuruluşları, zabıta makamları, mahkemeler, vergi, tapu, askerlik, eğitim ve öğretim, daimî seçim büroları gibi kamu kurum ve kuruluşları ile kişiler sürekli bir bilgi talebi içerisinde girmişlerdir.

Buna mukabil klasik düşünce tarzı ve usullerle nüfus hizmetlerini yürütmek, ortaya birçok sorunlar çıkarmakta ve vatandaşın ihtiyacına cevap vermemekte, bu yüzden birçok sızlanma ve şikâyetlere yol açmaktadır.

Bu sebeplerle işlemleri en az düzeye indirgeyerek basitleştirmek ve uygulamada görülen gereksiz formaliteleri kaldırmak suretiyle hizmette sürati ve verimliliği sağlamak zorunlu hale gelmiştir.

Soruna köklü ve kalıcı bir çözüm getirmek amacı ile üniversitelerle birlikte yürütülen uzun süreli bilimsel araştırmalar sonucunda, nüfus hizmetlerinin modernize edilip bilgi işlem makinelerinin kullanılması halinde, büyük ölçüde kaynak israfının ortadan kalkacağı, hizmetlerin yürütülmesinde sürat ve verimliliğin artırılabileceği vatandaş açısından ortaya çıkan gecikme ve güçlüklerle ilgili bazı sorunların ortadan kalkacağı, kişi ve aileler hakkındaki bilgilerin sosyal ve ekonomik hayata yön verecek tarzda istatistikî veriler olarak değerlendirilmesi suretiyle büyük ölçüde devletin ihtiyaçlarının karşılanabileceği anlaşılmıştır. Bu amacı gerçekleştirecek şekilde yapılan çalışmalar (MERNİS) Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi adıyla bir proje olarak ele alınmış ve halen bu proje, uygulama aşamasına getirilmiştir. MERNİS Projesinin gerçekleştirilmesi amacıyla gerekli bütün programlar hazırlanmış, Vergi Kayıt Merkezi kurulmuş, anabilgisayar sistemi satın alınmış, yeni sistemi denemek amacıyla öncü ve pilot uygulama çalışmalarına başlanılmıştır.

Sistemin tam olarak gerçekleştirilmesini müteakip elde edilecek sonuçlara göre nüfus hizmetlerini bütün yönleriyle kapsayacak şekilde «Nüfus Hizmetleri Kanunu» hazırlanıp uygulamaya konulacaktır. Ancak bu Kanun çıkarılıncaya kadar mümkün olduğu ölçüde işlerin basitleştirilmesi ve formalitelerden arındırılması amacıyla bu Kanun Hükmünde Kararname Tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarı da evlenme işlerinin düzenlenme ve kontrollerine ilişkin hükümlere de yer verilmiştir. Gerçekten nüfus hizmetlerinin bir bölümünü oluşturan ve bu hizmetlerle içiçe olan evlendirme işlerinin hizmetin bütünlüğü içinde ele alınması nedeniyle hizmet ve vatandaş açısından çok önemli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan evlenme işleri hemen hemen angla - sakson sistemi hariç bütün dünyada nüfus hizmetleri içinde yer almakta ve bu hizmet nüfus personeli tarafından yürütülmektedir. Evlenme işlerine ait temel prensipler Medenî Kanunda yer almaktadır. Nitekim şahsi hale ve nüfus kütüklerine ilişkin temel prensipler de Medenî Kanun da yer almakta, buna karşılık uygulamaya yönelik esas ve usuller Nüfus Kanunu ile düzenlenmektedir. Aynı şekilde aynı haklara ilişkin prensipler Medenî Kanunda mevcuttur. Fakat Tapu ve Tapu-lama Kanunları ile uygulama düzenlenmiştir.

Aile, toplum hayatının temel kurumlarından biridir. Bu nedenle ailenin hukukî temellere tam olarak oturtulması büyük önem kazanmaktadır. Halen Türkiye'de özellikle kırsal alanlarda yapılan evlenmelerin % 40 oranında fiilî birleşme halinde meydana gelmesi, aile hukuku, miras hukuku, asayişin sağlanması ve hatta devlet güvenliği ile ilgili konularda önemli sorunlar yaratmaktadır. Bu nedenle de evlenme işlerinin süratle ele alınıp gerçekçi bir düzenlemeye konulması zorunludur. Bu iş ve işlemleri Türkiye'deki mevcut nüfus sistemi sebebiyle nüfus hizmetlerinin dışında düşünmek ve düzenlemeye çalışmak gerçekçi bir yaklaşım olmayacak ve sorunların aynen devam etmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu nedenlerle, tasarı da 1587 sayılı Nüfus Kanununun 15 inci maddesi değiştirilerek nüfus memurluklarına verilen evlendirme memurluğu yetkisi ve görevine işlerlik kazandırmak ve sorunun uzun vadede çözümlenmesi için bazı hükümler getirilmiştir. Bu sorunun çözümü, işlerin basitleştirilmesi ve sızlanmaların ortadan kaldırılması açısından önemli kolaylıklar sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesinin gerekçesi

Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi ile 1587 sayılı Kanunun 7 nci maddesi değiştirilerek doğum ve ölüm olaylarının beyanında tanık aranması kaldırılmaktadır. Halen uygulamada özellikle doğum beyanları bir belgeye dayalı olduğu takdirde tanık aranmamaktadır. Yurt dışındaki işçilerimiz için posta ile beyan esası halen uygulanmaktadır. Bu uygulama yurt içine de getirilmektedir. Bu yolla vatandaşın zaman kaybı ve nüfus idarelerindeki sıkışıklık önlenmektedir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin gerekçesi

Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi ile 1587 sayılı Kanunun 15 inci maddesi değiştirilerek, evlendirme işleri yeniden düzenlenmektedir. Aile toplumun temel müessesesidir. Bu nedenlerle hukuka uygun şekilde bulunması ve hukuk temellerine oturtulması şarttır. Medenî Kanuna göre köylerde köy muhtarlıklarına evlendirme memurluğu yetkisi verilmiştir. Fakat köy muhtarları özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da bu görevi gerektiği şekilde yapamamışlardır. Birçok yerde köy evlendirme defterleri ilçe merkezinde istidacılarda bulunur ve bunlar evlenme akdini düzenlerler. Son yıllarda yurt dışında bulunan binlerce kişinin evlenmelerinin, kendileri olmadan yapıldığı ortaya çıkmıştır. 1933 yılından beri çıkarılan 8 geçici kanunla 12 milyona yakın çocuğun nesebi düzeltilmiş ve 3 milyon fiilî birleşme evlilik olarak tescil edilmiştir. Bu nedenle 1587 sayılı Nüfus Kanununun 15 inci maddesi ile evlendirme memurluğu yetki ve görevinin nüfus memurlarına geçmesi öngörülmüştür. Ancak yetki devrine ait tek bir madde gerekli düzenlemeler için yeterli olmamış ve devir işleri başlatılamamıştır. Tasarıya konulan 15 inci madde ile yapılabilen yerlerde evlendirme işlerinin belediyelere verilmesi, özellikle kırsal alanda nüfus memurları ve devlet memurlarından yararlanılması düşünülmüştür. Görevlendirilmede yetki İçişleri Bakanlığına verilmiştir.

Evlendirme işlerinin yürütülmesinde önemli aksaklıklar bulunan köy ve kasabalarda gerekli tedbirler alınacaktır.

Diğer taraftan evlendirme daireleri nüfus müdürlerinin denetimine tabi tutulmaktadır. Özellikle mernis projesi açısından evlendirme işlerinin yürütülmesinde kullanılacak formların tespiti, yapılacak bilgi alışverişinin aksaksız yürütülebilmesi açısından zorunlu görülmektedir.

İlişki ve işlemlerin yürütülmesi yönetmeliklerle düzenlenecektir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin gerekçesi

Bu madde ile 1587 sayılı Kanunun 57 nci maddesine eklenen fıkralar, yurt dışında nüfus cüzdanı verilmesini yeni bir esasa göre düzenlemektedir.

Gerçekten yurt dışında bulunan vatandaşlarımıza verilen cüzdan bedellerinin nüfus idarelerine gönderilmesi konusu önemli bir sorun olmuş ve Bakanlığımız, Dışişleri, Maliye ve Gümrük, Ulaştırma (PTT Genel Müdürlüğü) bakanlıkları arasından yapılan yazışma ve görüşmeler bir sonuç vermemiştir. Bu yüzden vatandaşlarımıza cüzdan verilisinde aksaklıklar ve sızlanmalar başlamıştır. Bu madde ile sorun kökten çözümlenmektedir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesinin gerekçesi

Nüfus Kanununun 62 nci maddesinde aile cüzdanlarının vatandaşa verilisi ve bu cüzdanların güncel halde tutulmasına ilişkin esaslar yer almıştır. Ancak uygulamada bu cüzdanların sadece nüfus idarelerince verilmekte olması ve aynı zamanda evlendirme memurluklarınca da bir evlenme cüzdanı verilmesi birtakım karışıklıklara yol açmaktadır. Evlenme cüzdanları hukuki açıdan sadece evlenmenin yapılmış olduğunu gösterir bir delil niteliğini taşıyabilirse de ilgililerin şahsî haline ilişkin diğer olayları kapsamaması bu cüzdanın kullanılma sahasını çok daraltmaktadır. Bu nedenle bunun yerine aile cüzdanı verilmesi ve bu cüzdana karı koca ve müşterek çocuklarının şahsî hallerine ilişkin bilgilerle bunlardaki değişikliğin geçirilmesi halinde kişinin elinde nüfus kütüğünün bir benzeri olacaktır. Bu cüzdandan gerektiği şekilde yararlanma imkânlarının sağlanması halinde gerek aileler açısından gerekse kamu idareleri açısından büyük kolaylıklar ve tasarruflar sağlanacaktır. Bu nedenle madde yukarıda belirtilen amacı gerçekleştirilecek şekilde değiştirilmiştir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinin gerekçesi

Bu madde ile 1587 sayılı Kanuna 4 ek madde eklenmiştir.

Ek Madde 1'in Gerekçesi

Bu ek madde ile, kişilerin nüfus kütüklerine kayıt ettirilmesine zorunluluk getirilmektedir. Kanunlarımıza göre Türk vatandaşının nüfus kütüklerine kaydı zorunludur. Bunun için de baba, veli, vasilerinin nüfus idarelerine beyanda bulunmaları gerekmektedir. Ancak bu uygulama bütün vatandaşlarımızın nüfusa kaydedilmesi için yeterli olmamıştır. Nüfus kütüklerine kayıt edilme zorunluluğu kamu düzeni ve güveni ile de ilgili bir sorundur. Bu nedenle bütün kamu ve kuruluşlarına veya özel şahıslara bu konuda görev verilmesi gerekli görülmüştür. Bugün bir çok kurum nüfusa kayıtlı olmayan kişiyi kabul etmekte, veya bir çok kişi yanına aldığı şahsın nüfus kaydını araştırmak gereğini duymamaktadır. Bütün bu durumla ortaya çıkan sorunları çözmek ve vatandaşla beraber bütün kamu kurum ve kuruluşlarına da yaygın sorumluluk esasına göre bu konuda görev vermek, kamu düzeninin korunması, güvenlik ve nüfusa kayıtlı olmama yüzünden ortaya çıkan sorunların çözümü için vatandaşa yardımcı olunması açısından gerekli görülmüştür.

Ek Madde 2'nin Gerekçesi

Ek madde 2 ile nüfus idarelerinin beyana davet yetkisi düzenlenmiştir. Bu yoldan nüfus idareleri daha aktif hale getirilmek sureti ile nüfus kayıtları olmayanların kaydı için girişimde bulunabileceklerdir. Mevzuatımızda açıkca bu yoldan bir hüküm bulunmayışı nedeni ile ortaya çıkan sorunlara bir çözüm getirilmektedir.

Ek Madde 3'ün Gerekçesi

Bu madde ile merkezde ve illerdeki nüfus idarelerinde tutulan kayıtların hukuki geçerliliği hükme bağlanmaktadır.

Ek Madde 4'ün Gerekçesi

Bu madde ile Türk vatandaşları ile Türkiye'de nüfus kayıtları tutulan yabancılara Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası verilmesi öngörülmektedir. Toplum içinde kişiyi tek olarak tanımlamak ve isim benzerlikleri dolayısıyla şahısta hatayı ortadan kaldırmak giderek önem kazanmaktadır. Aynı zamanda kişi ile ilgili bilgi alışverişinde ortak bir bağ kurulması özellikle bilgisayarla tutulan kayıtlarda büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Bu nedenle kişilere birer kimlik numarası verilecektir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 6 ncı Maddesinin Gerekçesi

Bu madde ile bürokratik engel ve formalitelerin kaynağını oluşturan bazı yasalardaki hükümlerin, bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olanlarını yürürlükten kaldırmaktadır.

Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 1 inci Maddesinin Gerekçesi

5.5.1972 gün ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 15 inci maddesiyle evlendirme memurluğu yetki ve görevinin 5 yıl içinde nüfus memurluklarına verilmesi öngörülmüş ve bu devir gerçekleşmemiş olduğundan yetki noktasından ileride çıkabilecek sorunları ortadan kaldırmak ve vatandaşlarımızı korumak açısından bu madde düzenlenmiştir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 2 nci Maddesinin Gerekçesi

Bu tasarrufların Kanunlaşması halinde yetki noktasından doğabilecek tereddütleri ortadan kaldırmak amaçlanmıştır. Bakanlıkça gerekli tasarruf ve görevlendirmeler yapılmaya kadar Belediye Başkanı ve Köy Muhtarlarının yetkileri devam edecektir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 3 üncü Maddesinin Gerekçesi

Nüfus kütüklerinde 1926 yılından önce doğmuş olanların doğum tarihleri rumî veya hicrî tarihlere göre yazılmış bulunmaktadır. Nüfus kütüklerinde bu tarihlerin miladî karşılığının bulunmaması nedeni ile vermiş oldukları belge ve kayıt örneklerinde sadece rumî veya miladî tarihler gösterilmektedir. Yurt dışında bulunan 1925 veya daha eski doğumlu vatandaşlarımızın mahallî makamlarla ilişkilerinde bu yüzden bir çok sorunlar ortaya çıkmakta ve vatandaşlarımız nüfus cüzdanlarında miladî tarihin yazılmasını istemektedirler. Ancak bu mümkün olmamakta, bunun yerine vatandaşın eline rumî veya hicrî tarihin tekâmül ettiği miladî tarihi gösterir bir belge verilmektedir. Bu tür ikili hatta üçlü bir tarih sisteminin ortaya çıkardığı aksaklıklar özellikle bilgisayar makineleri ile nüfus kütüklerinin düzenlenmesi sırasında yapılacak bir program ile giderilmesi ve miladî tarihlerinde yanlış bir şekilde kütüklere geçirilmesi mümkündür.

Bunun yanında nüfus kütüklerinde doğum tarihlerinin ayı veya günü yazılı olmayanların yaşlarının hesaplanmasında esas alınacak prensipler 1587 sayılı Nüfus Kanununun 59 uncu maddesinde tespit edilmiştir. Buna göre günü belli olmayanlar için o ayın birinci günü, ayı ve günü belli olmayanlarında o yılın temmuz ayının birinci günü yaşların hesaplanmasında esas alınacaktır. Ancak uygulamada bu prensiplerin bilinmemesi birçok aksaklıklara neden olmaktadır. Bu nedenle nüfus kütüklerindeki açık kayıtların kanunun öngördüğü prensipler dahilinde tamamlanması bir çok sorunu ortadan kaldıracaktır.

Bilgi işlem makineleri ile nüfus kayıtlarının tutulmasına başlamak üzeredir. Bu nedenle kütüklerdeki eksikliklerin tamamlanması için başlangıçta buna ilişkin yetkilerin alınmasına bağlı olduğundan bu madde getirilmiştir. Yapılacak işlem bilgisayar programları ile otomatik bir şekilde gerçekleştirileceğinden herhangi bir külfete tahmil etmeyecektir. Hukukî açıdan da böyle bir tamamlamanın herhangi bir sorun yaratması söz konusu değildir. Ve bu tamamlama işlemleri kütükler üzerinde de belli olduğundan bir sorun söz konusu olamaz.

Bu nedenlerle bu madde hazırlanmıştır.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci Maddesinin Gerekçesi

Bu madde Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğünü düzenlemektedir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci Maddesinin Gerekçesi

Yürütmeye ilişkindir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/539
Karar No. : 37

31.10.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname Komisyonumuzun 17.10.1984 Tarihli, 3 üncü ve 24.10.1984 Tarihli 4 üncü birleşimlerinde görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelere geçilmesi kabul edilmiş ve maddelerin düzenlenmesi için üç kişilik bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

239 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile alt Komisyonun raporu ilgili bakanlık temsilcilerinin de katılmasıyla Komisyonumuzun 31.10.1984 Tarihli 5 inci birleşiminde incelenip görüşülmüştür.

Kararnamenin 1 inci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve Geçici 3 üncü maddeleri Bakanlar Kurulundan gelen şekliyle aynen benimsenmiştir.

Kararnamenin 2 nci maddesiyle değiştirilen 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 15 inci maddesi ile evlenme müessesesine ilişkin olarak Medeni Kanunda yer alan bazı hükümler değiştirilmekte olduğundan uygulamada yanlış anlama ve tereddütlere yer vermemek açısından maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkraları tek fıkra halinde birleştirilmiş ve son fıkrası birkaç fıkra halinde yeniden düzenlenmiştir.

Kararnamenin 6 ncı maddesiyle Medeni Kanunun değiştirilen maddelerinin tek tek yazılması yerine başlangıç ve bitiş madde numaraları gösterilmek suretiyle değiştirilmiştir.

Kararnamenin Geçici 1 inci maddesine «5 Temmuz 1984 tarihine kadar» ibaresi ilave edilmek suretiyle hangi tarihler arasında evlenmeye yetki noktasından itiraz edilemeyeceği açıklığa kavuşturulmuştur.

Anayasanın 91 inci maddesinin 4 üncü fıkrası «Kanun Hükmünde Kararnamenin TBM. Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulunduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir» hükmünü getirmiştir.

239 sayılı Kanun Hükmünde kararname 2.2.1984 Tarihli ve 2977 sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanununa dayanılarak çıkarılmış olup, adı geçen kanunun yetki süresi halen devam etmektedir. Anayasanın sözkonusu hükmüne uygun olarak yetki Kanununun süre bitimine kadar 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu için Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarabilmesini uygun gören Komisyonumuz Kararnameye bu doğrultuda bir Geçici Madde eklenmiştir.

Kararnamenin Geçici 2 nci maddesinde geçen «Bu Kanun Hükmünde Kararname» ibaresi, söz konusu kararnamenin kanunlaşacak olması nedeniyle «Bu Kanunun» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Kararnamenin yürürlük ve yürütmeye ilişkin maddelerinin yanlış yazılan madde numaraları düzeltilmiş ve bu maddelerde geçen «Bu Kanun Hükmünde Kararname» ibareleri «Bu Kanun» şeklinde düzeltilerek benimsenmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan
Necat Tunçsiper
Balıkesir

Başkanvekili
Nihat Akpak
Sakarya

Sözcü
Atilla Sin
Muş

Kâtip
İsmail Ügdül
Edirne

Üye
Metin Üstünel
Adana

Üye
Kadri Altay
Antalya

Üye
Muzaffer Aracı
Denizli

Üye
Ahmet Ata Aksu
Gaziantep

Üye
Namık Kemal Şentürk
İstanbul

Üye
İbrahim Ural
İstanbul

Üye
Fazıl Osman Yöney
İstanbul

Üye
Hüseyin Aydemir
İzmir

Üye
Suha Tanık
İzmir

Üye
Ali Aşkın Toktaş
İzmir

Üye
Ziya Ercan
Konya

Üye
Salim Erel
Konya

Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Üye
Mehmet Umur Akarca
Muğla

Üye
Mehmet Kara
Trabzon

Üye
Osman Doğan
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

5.5.1972 Tarihli ve 1587 Sayılı Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : K.H.K./239

1587 sayılı Nüfus Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesi; 2.2.1984 tarihli ve 2977 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 13.6.1984 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 7. — Doğum ve yer değiştirme olaylarına ilişkin beyanlar nüfus memurları tarafından tutanaklara geçirilir. Tutanaklar olayı beyan eden kişi ve tutanağı düzenleyen nüfus memuru ile nüfus şefi tarafından imza edilir.

Beyanların bu Kanunda belirtilen süreler içerisinde yapılmamış olması veya beyan edilen olayla ilgili resmi belge verilmemiş olması halinde, nüfus idareleri beyanın doğruluğunu araştırabilirler.

Doğumla ilgili resmi belge veya raporların ilgili-lerin tam künyeleri ve nüfusta kayıtlı oldukları yeri gösteren belgelerle birlikte posta ile nüfus idarelerine gönderilmiş olması halinde de beyan yapılmış sayılır.

Nüfus idarelerince tutulan tutanaklar veya yetkili resmi kurum ve kuruluşlarca evlenme, boşanma, kayıt ve yaş tashihi, nesep düzeltilmesi gibi şahsi hal olaylarına ait ilan ve belgeler nüfus memurları tarafından aile kütüklerine işlenirler. Bu belgeler işlemi yapan nüfus memuru tarafından aile kütüğüne geçirildiğine dair şerh verilerek imzalanır. Bu tutanak ve belgelerin birer örneği Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görülenlere ait ölüm tutanakları ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus idarelerince tutulur ve gerekli işlem yapılır. Herhangi bir belge ibraz edilememesi halinde ölüm beyanının doğruluğu nüfus idarelerince tahkik ettirildikten sonra tutanak işleme konulur.

Sağlık kuruluşları ve tabipler kontrollerindeki doğum ve ölüm olaylarına ilişkin ilgilinin tam künyesini gösteren bir rapor düzenleyerek sahiplerine vermekle görevlidirler.»

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

5.5.1972 tarihli ve 1587 Sayılı Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Madde ve Fıkralar Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 2. — 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 15. — Evlendirme işleri nüfus hizmetlerinin bütünlüğü içerisinde, İçişleri Bakanlığınca düzenlenir.

İçişleri Bakanlığınca yetki verilmesi halinde, nüfus müdürlüklerince görevlendirilen nüfus memurları köy, kasaba ve şehirlerde evlenme aktini yapmaya yetkilidirler.

Evlendirme memurluğu yetki ve görevi İçişleri Bakanlığınca belediye başkanlıklarına, köy muhtarları veya gerektiğinde köy ve kasabalarda eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfındaki devlet memurlarına da verilebilir.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile il ve ilçe nüfus müdürlükleri evlendirme memur ve dairelerini denetlemeye yetkilidirler.

Evlendirmeye esas olacak dosyaların düzenlenmesine, evlenmenin ilan edileceği hallere, hangi belgelerin isteneceğine ve evlenme aktinin yapılacağı yerlere ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.»

MADDE 3. — 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 57 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

«Yurt dışındaki Türk vatandaşlarına nüfus ve aile cüzdanları başkonsolosluklarca verilir. Yurt dışında cüzdan satış bedelleri İçişleri, Dışişleri ile Maliye ve Gümrük Bakanlıklarınca döviz olarak tespit edilir ve konsolosluklarca verildiği ülke parası üzerinden tahsil edilir. Maliye ve Gümrük Bakanlığınca, Dışişleri Bakanlığınca konsoloslukların ihtiyacını karşılamak üzere yeterli miktarda nüfus ve aile cüzdanı verilir.

Merkezde, bilgi işlem makineleri ile nüfus cüzdanı düzenlenmesine başlanılması halinde boş nüfus cüzdanlarının Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne teslimine, bedellerinin tahsiline ve zayıf olan cüzdanların düşümüne ilişkin esas ve usuller İçişleri ve Maliye ve Gümrük Bakanlıklarınca düzenlenir.

Nüfus ve aile cüzdan bedelleri sebebiyle Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatı personeli ile başkonsolosluklar 2 Haziran 1934 tarih ve 2489 sayılı Kefalet Kanunu hükümlerine tabi değildirler.»

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 15. — Evlendirme işleri nüfus hizmetlerinin bütünlüğü içerisinde, İçişleri Bakanlığınca düzenlenir.

Evlendirme memurluğu yetki ve görevi İçişleri Bakanlığınca nüfus idarelerine, belediye başkanlıklarına, köy muhtarları veya gerektiğinde köy ve kasabalarda eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfındaki devlet memurlarına verilebilir.

Birbiriyle evlenecek erkek ve kadının evlenme akdi için bu kanuna göre yetkilendirilmiş evlendirme memuruna yaptıkları başvurular üzerine Medeni Kanunda öngörülen esaslara göre gerekli işleme başlanır. Ancak evlendirme kararı ilan edilmez.

Evlenme akdinin yapılacağı güne kadar evlenmeye itiraz edilebilir.

Evlenme akdi bu işe tahsis edilmiş resmî salonlarda yapılır. Ancak tarafların isteği ve görevlinin de uygun bulacağı yerlerde de evlenme yapılabilir.

Evlenme ile ilgili işlem ve diğer hususlara ait esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile il ve ilçe nüfus müdürlükleri evlendirme memur ve dairelerini denetlemeye yetkilidir.

MADDE 3. — Kanun Hükümünde Kararnamenin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 4. — 5.5.1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun değişik 62 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Evlenen her çiftte evlendirme memurluğunca bir aile cüzdanı verilir. Aile cüzdanı bulunmayanlara bu cüzdan istekleri üzerine nüfus idarelerince verilir. Aile reisleri kendilerinin veya aile fertlerinin kişisel hallerinde meydana gelecek değişiklikleri bu cüzdana işlemekle, nüfus idareleri de işlemek ve gerekli açıklamaları yapmakla görevlidirler.

Mahkemeler bir dava dolayısıyla, kamu ve özel kurum ve kuruluşları yaptıkları bir işlem nedeni ile ihtiyaç duyacakları nüfus aile kayıt örneği yerine aile cüzdanı örneğini alarak dosyalarına koyarlar.

İlgili idare gerekli gördüğü takdirde nüfus idarelerinden aile cüzdanından çıkarılmış örneğin teyidini isteyebilir.»

MADDE 5. — 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununa aşağıdaki 1, 2, 3, 4 numaralı Ek Maddeler eklenmiştir.

«EK MADDE 1. — Yetiştirme yurtları, bakım evleri ve benzeri yerlerin sorumluları buralarda bulunanların, aile reisleri ve kişiler yanlarında çalıştırdıkları veya barındırdıkları küçük veya büyüklerin nüfus cüzdanlarını kontrol etmek, nüfus kütüklerine kayıtlı olmayanların tescillerini sağlamak için nüfus idarelerine beyanda bulunmak ve gerekli işlemleri yaptırmakla;

Güvenlik görevlileri; kimlik kontrolleri veya herhangi bir işlem nedeniyle kimliğini ispat edemeyenlerle, nüfusta kayıtlı olmadığını tespit ettikleri kişileri, haklarında gerekli işlemleri yaptıktan sonra düzenleyecekleri soruşturma evrakı ile birlikte o yer nüfus idaresine göndermekle;

Okul müdürleri; okula kayıt için başvuran çocuklardan nüfusta kayıtlı olmayanların tam künyeleri ile baba, ana ve vasilerinin açık kimlikleri ile adreslerini o yer nüfus idarelerine bildirmekle;

Kamu veya özel kurum ve kuruluşların sorumluları iş verecekleri kişilerden nüfus cüzdanı istemekle, nüfusta kayıtlı olmadığını anladıkları kişilerin tam kimlik ve açık adreslerini nüfus idarelerine bildirmekle;

görevlidirler.»

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — Kanun Hükümünde Kararnamenin 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Kanun Hükümünde Kararnamenin 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

«EK MADDE 2. — Nüfus idareleri, nüfus kütüklerine tescil edilmemiş bir yaşından büyük çocukların veya büyüklerin varlığını haber aldıkları takdirde büyüklerin kendileri, çocukların baba, ana ve vasilerini bunların bulunmaması halinde ikinci dereceye kadar hısımlarını veya çocukları yanlarında bulunduranları veya muhtarları beyana davet etmeye yetkilidirler.

İlgililer bu davet üzerine 30 gün içinde nüfus idarelerine başvurmak ve beyanda bulunmakla görevlidirler.»

«EK MADDE 3. — Merkezde bilgi işlem makineleriyle tutulan kayıtlarla, mikrofımlar ve bunlardan usulüne göre çıkartılan örnekleri aksi sabit oluncaya kadar hukukten geçerlidir. Merkez ve illerde tutulan kayıtlar arasında bir farklılık olması halinde merkezde tutulan kayıtlar esas alınır.»

«EK MADDE 4. — İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Merkezi Nüfus İdaresi Sisteminin uygulanmasına geçilen yerlerden başlamak üzere, Türk vatandaşları ile Türkiye'de nüfus kaydı tutulan yabancılara nüfus kütüklerinde bilgi alışverişini kolaylaştırmaya ve kamu kuruluşlarında tutulan kayıtlar arasında bağ oluşturmaya esas olacak bir numara sistemi geliştirir. Bu numara bütün kamu kurum ve kuruluşlarının kayıtlarında esas alınır.»

MADDE 6. — 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 16, 28, 35 ve 36 ncı maddelerinin, 4.4.1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin 97, 98, 100, 102, 105, 106, 108 ve 111 inci maddelerinin, 5.7.1939 tarihli ve 3686 sayılı Evlenme Kâğıtları ve Bunların Nüfus Kütüklerine Tescilleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi ile eki listenin; bu Kanun Hükmündeki Kararnameye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 1.9.1979 tarihinden itibaren belediye başkanlıkları evlendirme memurlukları ve köy muhtarlıklarınca yapılan evlenmelere yetki noktasından itiraz edilemez ve bu evlenmeler bu sebeple iptal edilemez.»

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren evlenme işleri hakkındaki düzenlemeler yapılıncaya kadar halen evlendirme görev ve yetkilerini kullanan

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

«EK MADDE 2. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci ek maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.»

«EK MADDE 3. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü ek maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.»

«EK MADDE 4. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü ek maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.»

MADDE 6. — 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 16, 28, 35 ve 36 ncı maddelerinin, 4.4.1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin evlenme ilanı ve akdine ilişkin 97 - 111 inci maddelerinin, 5.7.1939 tarihli ve 3686 sayılı evlenme kâğıtları ve Bunların Nüfus Kütüklerine Tescilleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi ile eki listenin; bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 1.9.1979 tarihinden itibaren belediye başkanlıkları, evlendirme memurlukları ve köy muhtarlıklarınca 5 Temmuz 1984 tarihine kadar yapılan evlenmelere yetki noktasından itiraz edilemez ve bu evlenmeler bu sebeple iptal edilemez.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren evlenme işleri hakkındaki düzenlemeler yapılıncaya kadar halen evlendirme görev ve yetkilerini kullanan belediye başkanlıkları ile köy

(Hükümetin Teklifi)

belediye başkanları ile köy muhtarlıklarına İçişleri Bakanlığınca evlendirme memurluğu görev ve yetkileri verilmiş sayılır. Yeni düzenlemeler yapılıncaya kadar evlenme işlemleri mevcut mevzuat hükümlerine göre yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 3. — Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, nüfus kayıtlarına göre yaşayan vatanandaşlarımızın hicri veya rumî tarihle yazılmış doğum tarihlerini miladî yıla çevirerek, aile kütüklerine geçirmeye, doğum tarihlerinin ay ve günü belli olmayanlarında eksikliklerini 5.5.1972 tarih ve 1587 sayılı nüfus Kanununun 59 uncu maddesindeki esaslar çerçevesinde tamamlamaya yetkilidir.

MADDE 7. — Bu Kanun Hükümünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

muhtarlıklarına İçişleri Bakanlığınca evlendirme memurluğu görev ve yetkileri verilmiş sayılır. Yeni düzenlemeler yapılıncaya kadar evlenme işlemleri mevcut mevzuat hükümlerine göre yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 3. — Kanun Hükümünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — 2.2.1984 tarihli ve 2977 sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile ilgili Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen Kanun Hükümünde Kararname çıkarma yetkisi 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu için adı geçen Kanunla verilen süre bitimine kadar geçerlidir.

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kenan EVREN
Cumhurbaşkanı

Başbakan <i>T. Özal</i>	Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı <i>İ. K. Erdem</i>	Devlet Bakanı <i>K. Oksay</i>
Devlet Bakanı <i>A. M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>S. N. Türel</i>	Devlet Bakanı <i>A. Tenekeci</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Özdağlar</i>	Devlet Bakanı <i>A. K. Alptemoçin</i>	Adalet Bakanı <i>M. N. Eldem</i>
Millî Savunma Bakanı <i>Z. Yavuztürk</i>	İçişleri Bakanı <i>A. Tanrıyar</i>	Dışişleri Bakanı <i>V. Halefoğlu</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı <i>V. Arıkan</i>	Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı <i>M. V. Dinçerler</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>İ. S. Giray</i>
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı <i>M. Aydın</i>	Ulaştırma Bakanı <i>V. Atasoy</i>	Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı <i>H. H. Doğan</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı <i>M. Kalemlî</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>H. C. Aral</i>	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı <i>C. Büyükbaş</i>
	Kültür ve Turizm Bakanı <i>M. M. Taşcıoğlu</i>	